

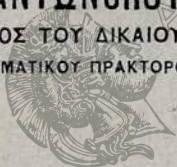
ΑΙ ΣΥΝΘΗΚΑΙ

ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΙ ΒΟΥΚΟΥΡΕΣΤΙΟΥ

ΥΠΟ

ΣΤΑΜ. Α. ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΥ

ΔΙΑΚΤΟΡΟΣ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ
ΠΡΩΗΝ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΑΚΤΟΡΟΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ
ΑΘΗΝΩΝ

N

160

ΑΘΗΝΑΙ

ΔΙΣ ΠΑΝΕΛΛΗΝ. ΚΡΑΤΟΥΣ

Ι — ΟΔΟΣ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ — Ι

1914

227

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ
ΑΘΗΝΩΝ
832

ΑΙ ΣΥΝΘΗΚΑΙ

ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΙ ΒΟΥΚΟΥΡΕΣΤΙΟΥ

22 ΣΕΠ. 1958

ΥΠΟ
ΣΤΑΜ. Α. ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΥ
ΔΙΔΑΚΤΟΡΟΣ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ
ΠΡΩΗΝ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΑΚΤΟΡΟΣ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Τ. ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΥ
ΕΚ ΔΩΡΕΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΙ
ΤΥΠΟΙΣ «ΠΑΝΕΛΛΗΝ. ΚΡΑΤΟΥΣ»
Ι — ΟΔΟΣ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ — Ι
1914

ΕΡΓΑ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ

Περὶ τῆς ἐν Τουρκίᾳ Ἑτεροδικίας. Ἀθῆναι, 1880 (ἐξηγητήθη).

Ueber die Exterritorialität der Ausländer in der Türkei. Berlin, 1895.

Ὁδηγὸς τῶν Διπλωματικῶν καὶ Προξενικῶν ὑπαλλήλων (Ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τῶν κ. κ. Διον. Π. Στεφάνου καὶ Ἀγαμ. Κομπότη). Ἀθῆναι, 1894.

Μικρὰ Ἀσία. Ἀθῆναι, 1907.

ΤΩ, ΕΝΤΕΥΞΟΜΕΝΩ,

Ἐν τοῖς φύλλοις τῆς 6, 7, 8 καὶ 9 Νοεμβρίου 1913 τῆς ἑφημερίδος «Σκρίπ» ἔδημοσιεύσαμεν Μελέτην, ὑπὸ τὸν τίτλον «**Ἡ Συνθήκη τῶν Ἀθηνῶν**», περὶ τῆς ἐν Ἀθήναις τῇ 1]14 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ὑπογραφείσης Ἑλληνοτουρκικῆς Συνθήκης τῆς εἰρήνης.

Ἡ περὶ τῆς κυρώσεως αὐτῆς ἐν τῇ Βουλῇ συζητήσις διεξήχθη ἐν ταῖς συνεδρίαις τῆς 9, 11 καὶ 13 Νοεμβρίου. Σφοδρῶς κατέκριναν αὐτὴν οἱ Βουλευταὶ Κύριοι Δ. Γ. Ράλλης, Γ. Θεοτόκης, Ἀθ. Εὐταξίας, Ν. Τριανταφυλλάκος, Δ. Γούναρης, Δ. Καλλέργης Κ. Κουμουνδοῦρος καὶ Ν. Δημητρακόπουλος, ὑπερήρισαν δ' ὁ Πρωθυπουργὸς κ. Ε. Βενιζέλος καὶ ὁ Βουλευτὴς κ. Α. Ἀλεξανδρῆς. Κυρωθεῖσα δ' ἔδημοσιεύθη ἐν τῷ ἀπὸ 14 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς φύλλῳ τῆς ἑφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως.

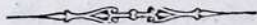
Ἐν τῇ ἀγᾶ χειρᾶς Πραγματεία ἀναδημοσιεύομεν τὴν Μελέτην ἐκείνην, συνάμα δὲ πραγματευόμεθα, ὑπὸ τὸν τίτλον **Δύο Ὑπουργικαὶ ἐπιστολαί**, περὶ τῆς ἐπιστολῆς ἦν ὁ κ. Πρωθυπουργός, ὡς νομικὴν δῆθεν σχέσιν ἔχουσαν πρὸς τὴν τοῦ Βουκουρεστίου Συνθήκην, ἀπηύθυνε τῷ Ρωμούνῳ Συναδέλφῳ του σχετικῶς πρὸς τοὺς Κουτσοβλάχους, καὶ περὶ τῆς Διακοινώσεως ἦν ὁ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν ὑπουργός κ. Παναῆς ἐνεχείρισε τῷ ἐνταῦθα Ὁθωμανῷ Πληρέξου-

σίῳ σχετικῶς πρὸς τὰ κτήματα τοῦ Ὀθωμανικοῦ Κομιτάτου «Ἐνωσις καὶ Πρόοδος».

Καθ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν περὶ Κουτσοβλάχων ἐπιστολήν, πραγματευόμεθα αὐτὴν ἀπὸ νομικῆς ἀπλῶς ἀπόψεως. Σχόλια χαρακτῆρος πολιτικοῦ δύναται νὰ εὔρη ὁ ἀναγνώστης ἐν τῇ ἀγορεύσει τοῦ Κυρίου Δ. Γ. Ράλλη, δημοσιευθεῖση ἐν τῷ ἀπὸ 22 Νοεμβρίου 1913 φύλλῳ τῆς ἑφημερίδος «Ἀθῆναι», καὶ ἐν ἄρθροις διαπρεπεστάτου πολιτευτοῦ, δημοσιευθεῖσιν, ὑπὸ τὰ στοιχεῖα Γν. Μν., ἐν τοῖς ἀπὸ 24 Ὀκτωβρίου, 8, 9, 11 καὶ 13 Νβρίου ε. ε. φύλλοις τῆς ἑφημερίδος «Ἀκρόπολις».

Ἐν Ἀθήναις, τῆ 15 Δεκεμβρίου 1913.

ΣΤ. Α. ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΙ ΣΥΝΘΗΚΑΙ ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΙ ΒΟΥΚΟΥΡΕΣΤΙΟΥ

Η ΣΥΝΘΗΚΗ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

Τὰ σπουδαιότατα τῶν ζητημάτων, ἅτινα ἔδει νὰ κανονίσῃ ἡ ὀριστικὴ συνθήκη τῆς εἰρήνης καὶ ὧν τῶα, διὰ τῶν ἐν τῇ Βουλῇ καὶ ἀλλαχοῦ δηλώσεών του, ὁ κ. Πρωθυπουργὸς ἐχαρακτήρισεν ὡς αἷτια τοῦ κατὰ τῆς Τουρκίας πολέμου, ἦσαν ἡ κατάθλιψις τῶν ἐν τῇ Αὐτοκρατορίᾳ ἐκείνῃ ἡμετέρων ὁμογενῶν, ἡ παραβίασις τῶν προνομίων τοῦ Γένους, ἡ στρατολογία τῶν ἡμετέρων ὁμοεθνῶν, ἦν ἀπὸ πενταετίας περίπου ἤρχισεν ἡ Πύλη καὶ ἤτις τοσοῦτον ὀλέθριον ἀποτέλεσμα ἐπιφέρει εἰς τοὺς ὑπὸ τὸν Τουρκικὸν ζυγὸν ἡμετέρους ἀδελφοὺς, ἡ συνεπιεία τῆς κατὰ τὸ 1897 ἡμετέρας ἡττης κολόβωσις τῶν προνομίων τῶν ἐν Τουρκίᾳ Ἑλλήνων ὑπηκόων, τὸ μ π ο ὐ κ ο τὰ ζ, περὶ οὗ ὁ κ. Πρωθυπουργὸς, κατὰ τὴν βουλευτικὴν συνεδρίασιν, καθ' ἣν ἀνῆγγειλε τὴν ἔναρξιν τῶν ἐχθροπραξιῶν, εἶπεν ὅτι διήρκεσεν

1)2 ἔτος καὶ ἐνεκα τοῦ ὁποίου ἡ Κυβέρνησις Δραγούμη εἶχε δηλώσει ἐγγράφως τῇ Πύλῃ ὅτι θὰ ἀπαιτήσῃ πολλῶν ἑκατομμυρίων ἀποζημιώσιν, τέλος, ἡ αὐθαίρετος ὑπὸ τῆς Πύλης πρὸ τοῦ πο-
λέμου παρακράτησις τῶν ἡμετέρων πλοίων.

Ἐξαιρουμένον ὅμως τοῦ τελευταίου τούτου ζητήματος, περὶ τῶν λοιπῶν τηρεῖ σιωπὴν ἰχθῦος ἡ Συνθήκη.

Ἀπέναντι τῶν ζητημάτων ἐκείνων, τὰ ζητήματα, περὶ ὧν αὕτη προβλέπει, δύνανται νὰ κλη-
θῶσι δευτερεύοντα. Ἀλλὰ καὶ ταῦτα λύονται ἅπαντα ὑπὲρ τῆς Τουρκίας ἢ παραπέμπονται εἰς διαιτητικὰ Δικαστήρια. Ἐκ τῶν 16 ἄρθρων τῆς Συνθήκης, ἐάν ἀφαιρέσῃ τις τὸ πρῶτον καὶ τὸ τελευταῖον, ἅτινα εἶνε ὅλως τυλικά, ἀπομένουσι 14 ἔχοντα σημασίαν. Ἐκ τούτων τὰ 7, συμπεριλαμβανόμενον καὶ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2 πρωτοκόλλου, παραπέμπονται εἰς διαιτησίαν. Ἐπιπροστίθεται δὲ τὸ κακὸν ὅτι αἱ διάφοροι αὗται διαιτησίαι δὲν ὀρίζονται ὡς πραγματοποιητέαι αὐτοδικαίως, ἀλλὰ δι' ἐκάστην αὐτῶν πρέπει νὰ συναφῇ προηγου-
μένη συμφωνία μεταξὺ τῶν δύο Κρατῶν. Ἐάν ἡ Πύλη ἀναβάλλῃ ἐπ' ἄπειρον τὴν σύναψιν τῶν συμφωνιῶν τούτων, τί μέλλει γενέσθαι;

Ἡ ἐσχάτως ὑπογραφείσα συνθήκη μειονεκτεῖ σπουδαίως τῆς συνθήκης τοῦ 1881, δι' ἧς παρεχωρήθησαν τῇ Ἑλλάδι ἡ Θεσσαλία καὶ μέρος τῆς Ἡπείρου. Αἱ παραχωρήσεις ἐκεῖναι ἐγένοντο ἄνευ

πολέμου, ἦσαν δηλαδή οικειοθελείς παραχωρήσεις χωρῶν τῆς Τουρκίας εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἐν ἄλλοις λόγοις, ἐπρόκειτο τότε περὶ προσαρτήσεως, ἐνῶ νῦν πρόκειται περὶ κατακτήσεως. Ἐνῶ λοιπὸν τὸ φυσικὸν καὶ πρὸς τὸ διεθνὲς δίκαιον συνάδον ἦτο οἱ ὅροι τῆς συνθήκης τοῦ 1881 νὰ ὤσιν ἡμῖν ἦττον ἐπωφελεῖς ἢ οἱ ὅροι τοῦ 1913, συνέβη ὅπως τὸ ἐναντίον. Καὶ πρῶτον :

Περὶ ἐθνικότητος.

Κατὰ τὴν συνθήκην τοῦ 1881 κηρύσσονται πολῖται Ἑλληнес :

«Οἱ ἐκ τῶν παραχωρουμένων τῇ Ἑλλάδι χωρῶν καταγεγραμμένοι ἢ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ταύταις σήμερον κατοικοῦντες».

Κατὰ τὴν συνθήκην ὅμως τοῦ 1913 κηρύσσονται πολῖται Ἑλληнес μόνον :

«Οἱ οἰκοῦντες ἐν ταῖς χώραις τῆς Ὀθωμανικῆς Αυτοκρατορίας ταῖς περιεχομέναις ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τῆς Ἑλλάδος».

Πλὴν τούτου, ἡ προκαταρκτικὴ συνθήκη τῆς εἰρήνης τοῦ 1897, καίτοι συνήφθη κατόπιν ἡμετέρας ἤττης, ὑπεχρέου τὴν Τουρκίαν νὰ συνάψῃ μετὰ τῆς Ἑλλάδος :

«Σύμβασιν κανονίζουσαν τὰ διαμιφισθητούμενα ζητήματα ἐθνικότητος ἐπὶ ταῖς βάσει τοῦ κατὰ τὸ 1876 συζητηθέντος μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας σχεδίου».

Ἡ διάταξις αὕτη δὲν περιέχεται ἐν τῇ συνθήκῃ τοῦ 1913. Γνωστὸν δὲ εἶνε ὅποσον αἱ ἀμ-

φισθητήσεις αὐται τῆς ἐθνικότητος καὶ ὕλικῶς
ζημιούσι τοὺς ἐν Τουρκίᾳ πολίτας Ἑλληνας καὶ
ἠθικῶς τὴν ἀξιοπρέπειαν τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους.

Βακούφια.

Βακούφιον σημαίνει ἀφιέρωμα, ἴτοι
περιουσίαν ἀφιερωμένην ὑπὲρ εὐαγοῦς σκοποῦ.
Διακρίνονται δὲ τὰ βακούφια εἰς πολλὰ καὶ διά-
φορα εἶδη. Ἐάν ὁ ἀναγνώστης ἐπιθυμῇ νὰ μάθῃ
τὴν ὀνοματολογίαν ἐνίων ἐξ αὐτῶν, δὲν ἔχει
εἰμὴ ν' ἀναγνώσῃ τὴν ἀρτι ὑπογραφείσαν συνθή-
κην. Πλὴν ὁμως τοῦ ὀνόματος οὐδὲν ἕτερον θὰ
μάθῃ. Ἐκαστον εἶδος βακούφιου διέπεται ὑπὸ δια-
φόρων κανόνων, οὓς κατὰ βάθος ὀλίγιστοι γνω-
ρίζουσι καὶ ἐξ ἐκείνων ἔτι οἵτινες θεωροῦνται ὡς
ἐντριβεῖς περὶ τὰ τοιαῦτα. Ἐπειδὴ ἐν τῇ συνθήκῃ
γίνεται λόγος καὶ περὶ μ ο υ τ ε β ε λ ῖ δ ω ν,
σημειοῦμεν ὅτι μ ο υ τ ε β ε λ ῆ ς εἶνε πρόσωπον
ὄπερ ὁ ἀφιερωτὴς ὥρισεν ὅπως ἐπιστατῆ πρὸς
ἀκριβῆ τήρησιν τῶν ὄρων τῆς ἀφιερώσεως. Μετα-
βιβάζεται δὲ ἡ ιδιότης τοῦ μ ο υ τ ε β ε λ ῆ κλη-
ρονομικῶς ἐπ' ἄπειρον.

Πρὸ τῆς συνθήκης τοῦ 1881 τὰ βακούφια ἦσαν
ἀγνωστα ἐν τῷ Βασιλείῳ τῆς Ἑλλάδος.

Βεβαίως ἐν ταῖς χώραις ἐξ ἧν ἀρχικῶς ἀπηρτί-
σθη τὸ Ἑλληνικὸν Βασίλειον ὑπῆρχον πολλὰ καὶ
πολυειδῆ βακούφια. Αἱ τρεῖς ὁμως προστάτιδες

Δυνάμεις ἐν τῷ πρωτοκόλλῳ τοῦ Λονδίνου τῆς 4)16 Ἰουνίου 1830, μετ' ἐμβριθῆ μελέτην τοῦ ζητήματος, ἐρρῦθμισαν αὐτὸ ὡς ἑξῆς :

«Ὅσον ἀφορᾷ τὰ κτήματα τὰ δηλούμενα διὰ τοῦ ὀνόματος βαζοφία, οἱ Πληρεξούσιοι συμφωνοῦσι μὲ τὴν γνώμην τῶν ἐν Κων)πόλει ἀντιπροσώπων τῶν τριῶν Αὐλῶν, ἵνα ἐξ αὐτῶν τὰ κείμενα μὲν εἰς τοὺς τόπους, τοὺς ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν ἤδη ὄντας τῶν Ἑλλήνων, μείνωσιν εἰς τὴν ἐλευθέραν διαθήσειν τοῦ νέου Κράτους, χωρὶς νὰ ἦ δυνατόν νὰ προζήψῃ ἐκ τούτου καμμία ἀπαίτησις εἰς βάρος αὐτοῦ.

»Εἰς δὲ τοὺς τόπους, τοὺς ὄντας μὲν εἰσέτι ὑπὸ τὴν Τουρκικὴν ἐξουσίαν, ἀλλὰ μέλλοντας ν' ἀποτελέσωσι μέρος τῆς Ἑλλάδος (εἶνε δὲ γνωστὸν ὅτι οἱ τόποι οὗτοι ἦσαν ἡ Εὐβοία, ἡ Ἀττικὴ, ἡ Φθιωτικὴ κτλ.), παρετήρησαν οἱ Πληρεξούσιοι ὅτι διὰ τῶν παραγράφων 5 καὶ 6 τοῦ Πρωτοκόλλου τῆς 3 Φεβρουαρίου 1830, αἱ τρεῖς Αὐλαὶ προσέθεντο νὰ ἐκασφαλίσωσιν εἰς τοὺς Μουσουλμάνους ἀπ' ἐνὸς μὲν τὴν διατήρησιν τῶν ἰδιοκτησιῶν των, ἐὰν ἤθελον ἐξακολουθήσει κατοικοῦντες τὰς εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐπιδικασθεῖσας χώρας, ἀπ' ἑτέρου δὲ τὴν ἐξουσίαν νὰ ἐκποιῶσι τὰς ἰδιωτικὰς ταύτας κτήσεις των, ἐντὸς ἐνὸς ἔτους, ἐὰν προτιμήσωσι νὰ ἐγκαταλείψωσι τοὺς ρηθέντας τόπους.

»Συνεπεία τῆς ἀρχῆς ταύτης, οἱ Πληρεξούσιοι φρονοῦσιν ὅτι ἐκ τῶν κτημάτων τῶν λεγομένων βαζοφίων καὶ κειμένων ἐν ταῖς ὑπὸ τῶν Ὀθωμανῶν κατεχομέναις εἰσέτι χώραις, αἵτινες ὁμως μέλλουσι νὰ ν' ἀποτελέσωσι μέρος τῆς Ἑλλάδος, ὅσα ἀπέρτιζον οὐχὶ ἰδιωτικὰς ἰδιοκτησίας, ἀλλ' ἐκκλησιαστικὰς ἢ δημοσίας ὑπὸ τὸ Ὀθωμανικὸν σύστημα (regime) καὶ ἐπομένως ἀναπαλωτριῶτους κατ' αὐτό, καὶ διοικοῦντο ὑπὸ τοῦ Μεγάλου Βεζύρου ἢ τοῦ Κισλάρ Ἀγά, θέλουσιν ἀνήκει αὐτοδικαίως εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος.

»Ἄλλ' ὅτι, τὰνάπαλιν, οἱ ἰδιῶται Μουσουλμάνοι, οἵτινες ἀπῆλθον, εἴτε ὡς ἐπικαρπωταί, εἴτε ὡς κατὰ κληρονομίαν διαχειρισταί, συμφέρον χρήσιμον (utilité) ἐπὶ τῶν βακουφίων, τῶν κειμένων ἐν ταῖς ὑπὸ τὴν κα-

τοχὴν μὲν εἰσέτι τῶν Ὀθωμανῶν τελούσαις χώραις, ἀλλὰ μελλούσαις ν' ἀπαρτίσωσι μέρος τῆς Ἑλλάδος, ὀφείλουσι ἢ νὰ διατηρήσωσι τὰ ἐκ τῶν ἀρχῶν (titres) τούτων πηγάζοντα δικαιώματα, ἢ κατοικῶσιν ἢ ἐξακολουθήσωσι κατοικοῦντες τοὺς ἄνω μνημονευθέντας τόπους, ἢ νὰ ἔχωσι τὴν ἐξουσίαν νὰ διαθέσωσι τὰ δικαιώματα ταῦτα ἐντὸς ἐνὸς ἔτους, εἰς ἀποδοτῶσι νὰ ἐγκαταλείψωσι τοὺς ἐν λόγῳ τόπους.

Κατὰ τὰ ἀνωτέρω, ἐν μὲν ταῖς χώραις ἃς οἱ Ἕλληνας κατεῖχον διὰ κατακτίσεως, ὡς ἤδη συμβαίνει παρ' ἡμῖν, οὐδὲν κτήμα ἐν γένει, εἴτε βακουφίον, εἴτε δημόσιον, εἴτε ἰδιωτικὸν ἀπέμεινε τοῖς Μωαμεθανοῖς. Ἐν ταῖς χώραις ὅμως, αἵτινες δὲν κατεῖχοντο εἰσέτι ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, ἀλλ' ἐμελλον νὰ δοθῶσι τῇ Ἑλλάδι διὰ προσαρτίσεως, ὡς συνέβη τῷ 1881 ἐν Θεσσαλίᾳ, τὰ τε δημόσια καὶ τὰ βακουφικά ἐν γένει κτήματα περιήλθον εἰς τὴν κυριότητα τοῦ Ἑλληνικοῦ Δημοσίου, ἐξαιρέσεις δὲ μόνον ἐγένετο διὰ τὰς ἰδιωτικὰς ἀκινήτους κτήσεις τῶν Μωαμεθανῶν, αἵτινες ἐκηρύχθησαν κατ' ἀρχὴν σεβαστὰ, καὶ δι' ἐκεῖνα μόνον τὰ βακουφία, ἅτινα δὲν ἀνήκον ἀποκλειστικῶς εἰς Μουσουλμανικὰ καθιδρύματα, ἀλλὰ κατεῖχοντο καὶ ἐξουσιάζοντο νομίμως ὑπὸ ἰδιωτῶν, ὑφ' οἵανδήποτε ιδιότητα.

Ἄλλὰ καὶ τὰ ἰδιωτικὰ ταῦτα βακουφικά κτήματα, ἅτινα ὡς τοιαῦτα ἐκηρύσσοντο σεβαστὰ, ἔπαυαν πλέον θεωρούμενα ὡς βακουφία, ἔχοντες πᾶσαν βακουφικὴν ιδιότητα καὶ θεωροῦντο ἀπλῶς ὡς κτήματα πλήρους καὶ τελείας ιδιοκτη-

σίας, οία εἶνε καὶ τὰ λοιπὰ ἐν γένει ἐν Ἑλλάδι ἀκίνητα, τὰ ἀνήκοντα εἰς ιδιώτας.

Τὰ βακούφια ἐνεφανίσθησαν, ὡς εἶρηται, τὸ πρῶτον ἐν Ἑλλάδι διὰ τῆς Συνθήκης τοῦ 1881, ἣτις ὅμως δὲν περιέχει περὶ αὐτῶν εἰμὴ τὴν ἐξῆς διάταξιν:

«Ἄρθρον 4. Ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις θέλει ἀναγνωρίσει ἐν ταῖς παραχωρουμέναις χώραις τὸ τῆς ιδιοκτησίας δικαίωμα ἐπὶ τῶν ἀγροκηπίων, βοσκῶν, λειμῶνων, νομῶν, δασῶν καὶ παντὸς εἶδους γαιῶν ἢ ἀκινήτων, κατεχομένων ὑπὸ ιδιωτῶν ἢ κοινοτήτων, δυνάμει φερμανίων, γοτζίτιων, ταπίων καὶ ἄλλων τίτλων ἢ δυνάμει τῶν Ὀθωμανικῶν νόμων. Ἐπίσης θέλουσιν ἀναγνωρισθῆ οἱ τίτλοι ιδιοκτησίας τῶν κτημάτων, ἅτινα καλοῦνται βακούφια καὶ χρησιμοποιοῦσιν εἰς συντήρησιν τζαμιῶν, ἐκπαιδευτηρίων, σχολείων καὶ ἄλλων εὐαγῶν ἢ ἀγαθοεργῶν ἰδρυμάτων.

Ἐπὶ τῇ βάσει τῆς διατάξεως ταύτης καὶ μετὰ συνενιόησιν μετὰ τῆς Πύλης ἐψηφίσθη ὁ ΑΥΣΤ΄ Νόμος τῆς 5 Φεβρουαρίου 1889, ὅστις διὰ τοῦ πρῶτου αὐτοῦ ἄρθρου κελεύει :

«Ἡ διοίκησις καὶ διαχείρησις τῶν ἐν Θεσσαλίᾳ καὶ Ἡπείρῳ ἐν ἐκάστη περιφερείᾳ, ὀριζομένη ἐκ τῆς δικαιοδοσίας τοῦ οἰκείου Μουφτῆ, βασιουφίων, δωρεῶν καὶ κληροδοτημάτων ἐν γένει, τῶν ὑπὲρ Μωαμεθανικῶν θρησκευτικῶν καὶ φιλανθρωπικῶν ἰδρυμάτων ἢ κοινοτήτων, καὶ ὅσον δὲν ἔκανονίσθησαν ἄλλως διὰ τῆς θελήσεως τοῦ κληροδότου ἢ ἰδρυτοῦ ἢ ἂν δι' οἰανδήποτε λόγον ἀποβαίνῃ ἀνέφικτος ἢ ἐκτέλεσις τῶν ὑπὸ τούτων ὀρισθέντων, ἀνατίθεται εἰς εἰδικὴν ἐπιτροπὴν, ἀπαρτιζομένην ἀπὸ τοῦ Μουφτῆ καὶ ἑξ τακτικῶν μελῶν.

Κατὰ τὸν αὐτὸν Νόμον, τὰ μέλη ἐκλέγονται ἐκ τῶν ἐν τῇ πόλει, ἐνθα ἐδρεῖται ὁ Μουφτής, οἰκογενειακῶς ἐγκατεστημένων ἐγκρίτων Μωά.

μεθανων, πολιτων Ἑλλήνων, ἐχόντων δὲ καὶ ἄλλα τινὰ προσόντα. Ἡ ἐκλογή ὀρίζεται καὶ διευθύνεται ὑπὸ τοῦ Νομάρχου, ὅστις ἔχει τὸ δικαίωμα ἐποπτείας καὶ ἐξελέγξεως τῆς διαχειρίσεως τῆς Ἐπιτροπῆς, οὔτινος ἢ ἔγκριστις ἀπαιτεῖται πρὸς διάθεσιν τῶν περισσευμάτων τῆς διαχειρίσεως, ἐὰν ταῦτα ὑπερβαίνωσι τὰς 500 δρχ. καὶ ὅστις ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ παύῃ τὰ Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς ἔνεκα κακῆς διαχειρίσεως ἢ ἀμελείας περὶ τὴν διαχείρισιν.

Καὶ ταῦτα μὲν ἐκανονίσθησαν περὶ τῶν βακουφίων ἐν τῇ συνθήκῃ τοῦ 1881, δι' ἧς προσήρτηθησαν τῇ Ἑλλάδι χώραι ἀνήκουσαι πρότερον τῇ Τουρκίᾳ, προκειμένου δὲ περὶ προσαρτίσεως, ἢ ἐκχωροῦσα χώρας Δύναμις δικαιοῦται, φυσικῶν τῶν λόγων, νὰ ἐξαρτήσῃ τὴν ἐκχώρησιν ἐξ οἰωνδήποτε ὄρων. Τί δὲ ὀρίζεται ἐν τῇ συνθήκῃ τοῦ 1913, συναφθείσῃ μετὰ τὴν διὰ τῶν ὄπλων κατ' ἀκτῆσιν τῶν νέων χωρῶν ;

Κατὰ τὸ ἄρθρον 12, ἡ διαχείρισις τῶν βακουφίων ἀνατίθεται ἀπλῶς εἰς τὰς μουσουλμανικὰς Κοινότητες. Οὐδεμίαν γίνεται μνεῖα περὶ ἀναμίξεως τοῦ Νομάρχου, μνεῖα ἤτις ἦτο ἀναγκαῖα, ἐὰν ἐπρόκειτο νὰ διατηρηθῇ ἡ ἰσχὺς τοῦ προμνημονευθέντος νόμου τοῦ 1889.

Τὸ ἐν λόγῳ ὁμῶς ἄρθρον εἰσάγει καὶ νέον τι. Κηρύσσει σεβαστὰ οὐ μόνον τὰ βακούφια, ἀνὰ τὰ εἰσοδήματα χρησιμεύουσιν εἰς κοινωφελῆ

ιδρύματα ἐν Ἑλλάδι κείμενα καὶ ἐξυπηρετοῦντα τὰς ἀνάγκας τῶν ἐν Ἑλλάδι Μουσουλμάνων, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνα, ὧν τὰ εἰσοδήματα θέλουσιν ἀποστέλλεσθαι εἰς Τουρκίαν.

Πρὸς τοῦτοις, διὰ τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου, καθιεροῦνται αἱ μουσουλμανικαὶ Κοινότητες ὡς ἠθικὰ πρόσωπα. Καὶ ὅμως ἡ κολοσσιαία παρουσία, ἡ ἀνήκουσα εἰς τὰ ἐν Τουρκίᾳ ὀρθόδοξα Ἑλληνικὰ ιδρύματα, εἰς ἐκκλησίας, σχολεῖα, Νοσοκομεῖα, ὄρφανοτροφεῖα κλπ., ἅτινα δὲν εἶνε ἀνεγνωρισμένα ὡς ἠθικὰ πρόσωπα καὶ ἅτινα, ἐπομένως, δὲν δύνανται νὰ ἔχωσι παρουσίαν ἐν ἰδίῳ ὀνόματι, τυγχάνει ἐγγεγραμμένη ἐπ' ὀνόματι διαφόρων ιδιωτῶν, διατρέχουσα οὕτω διαφόρους κινδύνους.

Κατὰ δὲ τὰς δημοσιευθείσας ὑπὸ ἐφημερίδος δύο διακοινώσεις, ἀνταλλαγείσας μεταξὺ τοῦ κ. Πανᾶ καὶ τοῦ Ἰθωμανοῦ πληρεξουσίου, ἀναγνωρίζεται ρητῶς ὡς ἠθικὸν πρόσωπον καὶ τὸ περιώνυμον Κομιτάτον «Ἐνωσις καὶ Πρόσδος», ὅπερ κέκτηται σπουδαῖα κτήματα ἐν Θεσσαλονίκῃ καὶ εἰς τὸ ὅποιον ἀνεγνωρίσθη ἡ τοιαύτη ιδιότης δι' Ἰραδὲ, δημοσιευθέντος τῆ 21 Φεβρουαρίου 1913, ἤτοι τέσσαρας ὅλους μῆνας μετὰ τὴν κατάληψιν τῆς Θεσσαλονίκης.

Ἀφίνομεν τὸ ζήτημα ὅτι τυγχάνει λίαν ἀμφίβολον τὸ κῦρος τοῦ ρηθέντος Ἰραδὲ, ἀφοῦ ἀπὸ τῆς ἀνακηρύξεως τοῦ Συγτάγματος μόνον νό-

μος Ὄθωμανικὸς ἰδύνατο νὰ ρυθμίση τὸ θέμα τοῦτο καὶ ἀφοῦ καὶ νόμος ἀκόμη δὲν θὰ ἰδύνατο νὰ ρυθμίση τὴν τύχην ἀκινήτων εὐρισκομένων ἐν χώρα, ὑπὸ ξένου Κράτους κατακτηθείσῃ. Ἄπλως παρατηροῦμεν ὅτι τὸ ρηθὲν Κομιτᾶτον δὲν εἶνε εἰμὴ ἐν τῶν ἐν Τουρκίᾳ πολιτικῶν κομμάτων, καὶ δὴ τὸ κόμμα τὸ εὐρισκόμενον τανῦν ἐν τῇ ἐξουσίᾳ. Τί λοιπὸν γενήσεται, ἐὰν συμβῇ κυβερνητικὴ μεταβολὴ ἐν Τουρκίᾳ καὶ καταλάβῃ τὴν ἐξουσίαν ἡ ἀντιπολίτευσις;

Ἡ αὐτὴ ἡμιεπίσημος ἐφημερίς, πραγματευομένη τὸ θέμα, ἐπάγεται τάδε:

Δέον ἐν τούτοις νὰ τονισθῇ ὅτι ὁ δημόσιος κήπος τῆς Θεσσαλονίκης μετὰ τῆς προκυμαίας καὶ τῶν ἄλλων μεγάλων ἀκινήτων, τὰ ὅποια αἱ «Ἀθηναί» ὑπονοοῦν σήμερον ὡς ἀνήκοντα εἰς τὸ Κομιτᾶτον, ἀνήκουν πράγματι εἰς τὸ Ὄθωμανικὸν Δημόσιον, προελθόντα ἐκ τῆς δήμευσεως τῆς περιουσίας τοῦ ἐκπτώτου Σουλτάνου Ἀβδουλ Χαμίτ καὶ περιλαμβάνονται, κατ' ἀκολουθίαν, εἰς τὰς ἀμφισβητουμένας ἀστικάς ἰδιοκτησίας τοῦ δευτέρου πρωτοκόλλου, εἰς ζήτημα δηλαδὴ παραπεμπόμενον εἰς τὸ διαιτητικὸν Δικαστήριον τῆς Χάγης.»

Εἰς ταῦτα παρατηροῦμεν πρῶτον μὲν ὅτι αἱ διακοινώσεις δὲν ἀναφέρονται εἰς τὸ δεῦτερον πρωτόκολλον, ἀλλ' εἰς τὸ ἄρθρον 6 τῆς συνθήκης, ὅπερ περὶ οὐδεμιᾶς διαιτησίας διαλαμβάνει.

Ἄλλὰ καὶ εἰς τὸ δεῦτερον πρωτόκολλον ἐὰν ἀνεφέροντο, τοῦτο δὲν προβλέπει περὶ τοῦ Δικαστηρίου τῆς Χάγης, ἀλλὰ περὶ διαιτητικοῦ Δικαστηρίου σ υ σ τ η θ η σ ο μ ε ν ο υ διὰ συνυποσχετικοῦ.

Τελευταίον παρατηροῦμεν ὅτι τὰ ἐν ἀμφισβη-

τήσει μείναντα αναρίθμητα ζητήματα δὲν θὰ συντελέσωσι βεβαίως εἰς τὴν ἐν τῷ μέλλοντι σόσφιγξιν καὶ ἐγκαρδιότητα τῶν μετὰ τῆς Πύλης ἡμετέρων σχέσεων, ὅπερ λυπηρότατον.

Τὰ κτήματα τοῦ Σουλτάνου.

Τὸ ἄρθρον 7 τῆς Συνθήκης τοῦ 1913, πραγματευόμενον περὶ τῶν κτημάτων τοῦ Σουλτάνου, ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ ἄρθρον 5 τῆς συνθήκης τοῦ 1881. Καὶ ἡ μὲν συνθήκη τοῦ 1881 ὁμιλεῖ μόνον περὶ τῶν κτημάτων τοῦ Σουλτάνου καὶ τῆς Αὐτοκρατορικῆς οἰκογενείας. Ἡ δὲ συνθήκη τοῦ 1913 ὁμιλεῖ περὶ τῶν κτημάτων τοῦ Σουλτάνου καὶ τῆς Αὐτοκρατορικῆς Δυναστείας, ὅπερ εὐρύτερον.

Ὡς λοιπὸν ἐκ πάντων τῶν ἀνωτέρω προκύπτει, ἡ Συνθήκη τοῦ 1913 εἶνε δι' ἡμᾶς δυσμενεστερα τῆς τοῦ 1881 οὐ μόνον ἐν τῷ ζητήματι τῆς ἐθνικότητος, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ τῶν ἀκινήτων κτήσεων.

Μουφτηδες.

Τὸ ἄρθρον 8 τῆς Συνθήκης τοῦ 1881 φέρει :

«Τὰ ἐγγώγια θρησκευτικὰ Δικαστήρια θὰ ἐξασκῶσι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι τὴν δικαιοδοσίαν αὐτῶν ἐπὶ ὑποθέσεων καθαρῶς θρησκευτικῶν».

Ὁ δὲ νόμος τῆς 22 Ἰουνίου 1882 ὀρίζει ρητῶς ὅτι οἱ μουφτηδες ἔχουσιν καθαρῶς γνωμοδὸν

τικήν ἀρμοδιότητα. Τοιαύτην δὲ πράγματι μόνον ἐξήσκησαν μέχρι τοῦδε. Τὸ ἀντίστοιχον ὅμως ἄρθρον 11 τῆς συνθήκης τοῦ 1913 ἀπονέμει εἰς τὰ θρησκευτικὰ δικαστήρια, ἤτοι εἰς τοὺς μουφτήδες, ἐκτὸς τῆς θρησκευτικῆς δικαιοδοσίας καὶ καθαρὰν δικαστικὴν ἐπὶ τῶν γάμων, διαζυγίων, διατροφῶν, ἐπιτροπειῶν, κηδεμονιῶν, χειραφετήσεως ἀνηλίκων, διαθηκῶν καὶ διαδοχῶν εἰς τὰ καθήκοντα τοῦ Μουτεβελῆ. Τὸ αὐτὸ ἄρθρον διατάσσει ὅτι αἱ ἀποφάσεις τῶν Μουφτιδῶν θὰ ἐκτελῶνται ἐπὶ τῶν ἀρμοδιῶν Ἑλληνικῶν ἀρχῶν.

Πρὶν ἢ ἐξάραμεν τὸ ὅλως ἀντισυνταγματικὸν τῆς διατάξεως ταύτης καὶ, ἐπομένως, τὸ ἀνεφάρμοστον αὐτῆς, σημειοῦμεν ὅτι οὔτε ἐν Τουρκίᾳ οἱ Μουφτήδες ἔχουσι δικαστικὴν δικαιοδοσίαν, ἀλλὰ μόνον γνωμοδοτικὴν. Ἐν Τουρκίᾳ δικαστικὴν δικαιοδοσίαν ἔχουσιν μόνον οἱ καδῆδες, οἱ ἄλλως καλούμενοι χακῆμ. Ἐν παρόδῳ ἀναφέρομεν ὅτι ὁ καδῆς ἢ χακῆμ δικάζει μόνος, κατὰ τὸ Ἀγγλικὸν σύστημα.

Ἴδου τί διαλαμβάνει ἐμβριθῆς περὶ τῶν ἐν Ἑλλάδι Μουσουλμάνων πραγματεία, δημοσιευθεῖσα πρὸ πενταμήνου.

«Τὸ ἄρθρον 8 τῆς μεταξὺ Τουρκίας καὶ Ἑλλάδος συμβάσεως (τοῦ 1881) ποιεῖται μὲν μνεῖαν περὶ ὑπάρξεως τοπικῶν Μουσουλμανικῶν Ἱεροδικείων ἐν Θεσσαλίᾳ, ἀλλ' ἡ τοιαύτη μνεῖα γίνεται τοσοῦτο ἀορίστως, ὥστε νὰ στερηθῆται διὰ τὴν Ἑλλάδα πρακτικῆς τινος σημασίας.

»Πιθανώτατα οἱ κατὰ τὴν σύμβασιν ταύτην πληρεξούσιοι τῆς Τουρκίας νὰ ἠθέλησαν νὰ διατυπώσωσιν κατὰ τοιοῦτον

τρόπον τὸ προκείμενον ἄρθρον, ὥστε δι' αὐτοῦ νὰ ὑποχρεώσῃσι τὴν Ἑλλάδα ἵνα εἰς τὰς παρ' αὐτῆς προσαρτωμένας χώρας ἀνέχῃται τὴν ὑπαρξίν ἰδιαιτέρων Μουσουλμανικῶν Δικαστηρίων, οἳ τὰ ἐν Τουρκίᾳ ἱεροδικεῖα. Εὐρεθέντες ὁμῶς πρὸ τῆς ἐπιμόνου ἀρνήσεως τῶν Ἑλλήνων ἀντιπροσώπων, ἤρκεσθησαν εἰς τὴν καταχώρησιν ἐν τῇ Συμβάσει τοιαύτης τινὸς διατάξεως τοσοῦτον ἀορίστου, ὥστε νὰ μὴ παρῶν ὑποχρεώσιν τινα διὰ τὴν Ἑλλάδα, ἵνα τὴν ἐκτελέσῃ.

«Ἀπὸ ποίους θ' ἀποτελοῦντο τὰ ἐν ταῖς προσαρτωμέναις χώραις τῆς Ἑλλάδος ἀναγνωριζόμενα ἱεροδικεῖα; Ὅχι βέβαια ἀπὸ ἱεροδικεῖας (χακίμ, καδῆ), διοριζομένους ἀπὸ τὸ ἐν Κων)πόλει Σεῖχουλ-ισλαμάτων καὶ ἐξαρτωμένους παρ' αὐτοῦ, ὡς γίνεται ἐν Τουρκίᾳ. Τὸ ἄρθρον 87 τοῦ Ἑλληνικοῦ Συντάγματος ρητῶς ἀναφέρει ὅτι ἡ δικαιοσύνη ἀποπέμπεται ἐν Ἑλλάδι ὑπὸ δικαστῶν διοριζομένων ὑπὸ τοῦ Βασιλέως, κατὰ δὲ τὸ ἄρθρον 91, ἕκαστα Δικαστήρια ὑφ' οἷον δήποτε ὄνομα δὲν ἐπιτρέπεται νὰ συστηθῶσι. Δὲν δύναται λοιπὸν νὰ συστηθῶσι καὶ ἀναγνωρισθῶσιν ἐν Ἑλλάδι ἰδιαιτέρα Δικαστήρια, δικάζοντα ἀποκλειστικῶς τοὺς Μουσουλμάνους».

«Ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸ μνησθὲν ἄρθρον τῆς Συμβάσεως, ἡ δικαιοδοσία τῶν ἱεροδικεῖων περιορίζεται εἰς καθαρῶς θρησκευτικὰς ὑποθέσεις. Προφανῶς ὡς τοιαῦτα καθαρῶς θρησκευτικαὶ ὑποθέσεις δὲν δύναται νὰ θεωρηθῶσιν ἐν Ἑλλάδι αἱ νομικαὶ σχέσεις, αἱ ἀφορῶσαι τοὺς προσωπικοὺς θεσμοὺς τῶν Μουσουλμάνων, πολιτῶν Ἑλλήνων. Προκειμένου δὲ περὶ διεθνοῦς μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας Συμβάσεως, κανονικοῦσης τὰς ἐν Ἑλλάδι νομικὰς σχέσεις Μουσουλμάνων πολιτῶν Ἑλλήνων, δὲν δυνάμεθα νὰ ἐξημερεύσωμεν αὐτὴν ἀπὸ Μουσουλμανικῆς ἀπόψεως, ἀλλὰ ἀπὸ τῆς ἀπόψεως τοῦ Διεθνοῦς Δικαίου καὶ κατ' Εὐρωπαϊκὴν ἐν γένει ἀντίληψιν τοῦ Δικαίου».

Τὰ ἀνωτέρω γράφει οὐχὶ ἀντιπολιτευόμενος τις, ἀλλ' ἀπ' ἐναντίας θερμὸς φίλος τῆς Κυβερνήσεως, ὁ ἐν Μιτυλήνῃ δικηγόρος καὶ ἔγκριτος συγγραφεὺς κ. Ν. Ἐλευθεριάδης. «Οτε ὁμῶς πρὸ

πέντε μηνῶν ἐδημοσίευσεν τὴν Πραγματείαν του, δὲν ἰδύνατο νὰ φαντασθῆ ὅτι προφανῶς ἀντισυνταγματικαὶ διατάξεις ἔμελλον νὰ εὐρωσι θέσιν ἐν τῇ περὶ εἰρήνης Τουρκο—Ἑλληνικῇ Συνθήκῃ καὶ ὅτι ἠθέλομεν παραδεχθῆ ἐν Ἑλλάδι τὴν μόνον ἐν μὴ Χριστιανικοῖς Κράτεσιν ἰσχύουσαν ἑτεροδικίαν.

Εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ κ. Ἐλευθεριάδου μνημονευόμενα ἄρθρα τοῦ Συντάγματος, προσθέτομεν καὶ τὸ ἄρθρον 88, ὅπερ ἀπαιτεῖ τοὺς Δικαστὰς ἰσοβίους

Ὅπως δὲ ἡ πλήρης ἢ ἑτεροδικία, τὸ αὐτὸ ἄρθρον 11 ὀρίζει ὅτι οἱ δικασταὶ (Μουφτῆδες) θέλουσιν ἐξαρτᾶσθαι ἐκ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Σεῖχουλισλάμη, οὐδεὶς δὲ θέλει παρεμβαίνει εἰς τὰς μεταξὺ αὐτῶν καὶ τῶν Μουσουλμάνων σχέσεις.

Διὰ τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου καθιεροῦται καὶ ἡ ἐν Ἑλλάδι ἐγκατάστασις Ἀρχιμουφτῆ, οὗτινος δὲν ὀρίζεται ἡ ἔδρα καὶ ὅστις ἐπομένως δύναται νὰ ἐδρεύῃ καὶ ἐν Ἀθήναις.

Οὗτος ἐπικυροῦται ὑπὸ τοῦ Σεῖχουλισλάμη, παρ' οὗ λαμβάνει καὶ τὰ ἐκτελεστήριά του. Ὁ ἐν Κωνσταντινουπόλει ὅμως Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἐξ οὐδενὸς ξένου Κράτους ἐξαρτᾶται, οὐδὲ λαμβάνει τὰ ἐκτελεστήριά του, ἀλλὰ μόνον παρὰ τοῦ Σουλτάνου. Πρὸ πάσης δὲ ἐκλογῆς Πατριάρχου, ἡ Πύλη ἐξαιρεῖ διὰ τεσκερὲ πάντα ἀπαρέ-

σκοντα αὐτῇ ὑποψήφιον· ἐνῶ, δυνάμει τῆς Συν-
θήκης, ἡ Ἑλλ. Κυβέρνησις εἶνε ὑποχρεωμένη νά
δεχθῆ τὴν ἐκλογὴν ἐνὸς τῶν τριῶν ὑποψηφίων
Ἀρχιμουφτήδων, ἔστω καὶ ἂν ἀπαρέσκωσιν αὐτῇ
καὶ οἱ τρεῖς. Ἐπομένως εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νά
δεχθῶμεν καὶ ἀπαρέσκοντα ἡμῖν Ἀρχιμουφτήν.

Ἀναγνωρίζομεν δ' ἐπισημότατα τὴν ἐν Ἑλ-
λάδι ὑπαρξίν Μουσουλμάνου θρησκευτικοῦ ἀρχη-
γοῦ, ἐνῶ δὲν ἔχομεν ἀναγνωρίσει τὴν ὑπαρξίν
ἐν Ἀθήναις Ἀρχιεπισκόπου τῶν δυτικῶν ἡμῶν
συμπολιτῶν, ὅστις μόνον σιωπηρῶς καὶ κατ' ἀνο-
χὴν ὑφίσταται.

Αἰχμαλώτοι

Ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῆς ἀποδόσεως τῶν πρὸς
συντήρησιν τῶν αἰχμαλώτων δαπανῶν, ἐπικαλού-
μεθα προχείρως ἐν τῶν νεωτάτων καὶ μᾶλλον
διαδεδομένων περὶ διεθνοῦς Δικαίου συγγραμμά-
των, ἤτοι τὸ Manuel de droit international pu-
blic τῶν κ. κ. Bonfils et Fauchille. Ἐν τῇ § 1124
ρητῶς ἀναγνωρίζεται ἡ ἀρχὴ τῆς ἀποδόσεως τῶν
δαπανῶν οὐ μόνον διὰ τοὺς ἀξιωματικούς, ἀλλὰ
καὶ διὰ τοὺς στρατιώτας. Χωρὶς δὲ ν' ἀνατρέξω-
μεν εἰς τὴν πρῶξιν τὴν καθιερωθεῖσαν ἐν πα-
λαιότεροις πολέμοις, σημειοῦμεν ὅτι ἡ Ρωσσία
ἀπέτισεν εἰς τὴν Ἰαπωνίαν κολοσσιαῖον ποσὸν
διὰ τοὺς αἰχμαλώτους Ρώσσοις στρατιώτας, ὑπο-

λογισθείσης, εάν δὲν ἀποτώμεθα, εἰς 4 φράγκα ἡμερησίως δι' ἕκαστον στρατιώτην. Καὶ ὅμως τὸ ἄρθρον 8 τῆς συνθήκης παραπέμπει καὶ τὸ ζήτημα τοῦτο εἰς τὸ Δικαστήριον τῆς Χάγης, ἀφοῦ προηγουμένως συγκατανεύσῃ ἡ Πύλη εἰς τὴν σύναψιν τοῦ ἀπαιτουμένου συνυποσχετικοῦ.

Προνόμια τῶν πολιτῶν Ἑλλήνων.

Τὸ ἄρθρον 2 τῆς Συνθήκης ἀφορᾷ εἰς τὰ προνόμια τῶν ἐν Τουρκίᾳ πολιτῶν Ἑλλήνων.

Ὡς γνωστὸν, συνέλεια τῆς ἡμετέρας ἡτις τοῦ 1897, τὰ προνόμια ἐκεῖνα περιέκοψαν οἱ ἐν Κωνσταντινουπόλει Πρεσβευταὶ τῶν Μεγάλων Δυνάμεων διὰ τῆς διαιτητικῆς αὐτῶν Ἀποφάσεως, ἔνιαι δὲ τῶν ἐν τῇ ἀποφάσει ταύτῃ διατάξεων εἰσι λίαν προσβλητικαὶ διὰ τὰς ἡμετέρας Προξενικὰς Ἀρχάς, ὡς ἐκείνη ἡτις ἐπιβάλλει, κατ' ἐξαίρεσιν εἰς τοὺς Ἑλληνας Προξένους, τὸ ἐν τῷ Τελωνεῖῳ ἄνοιγμα τῶν ἀποσκευῶν αὐτῶν. Πολὺ ὅμως προσβλητικώτερον διὰ τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος πηγχάνει τὸ προοίμιον τῆς ρηθείσης Ἀποφάσεως, διαλαμβάνον ὅτι οἱ ἐν λόγῳ περιορισμοὶ τῶν προνομίων κρίνονται ἀναγκαῖοι ὡς ἐκ τῶν καταχρήσεων αἵτινες διεπράττοντο ὑπὸ τῶν Ἑλληνικῶν Προξενικῶν Ἀρχῶν καὶ τῆς ζημίας ἡτις ἐπροξενεῖτο εἰς τοὺς ξένους ὑπηκόους.

Ἄντι λοιπὸν ἡ Συνθήκη τοῦ 1913 νά ἐπανα-

φέρη ἐν ἰσχύϊ τὰ προνόμια ὧν ἀπήλαυον οἱ Πρό-
ξενοι καὶ οἱ Πολῖται τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τῆς συ-
στάσεως τοῦ Βασιλείου καὶ ἅτινα ἦσαν ὅμοια
πρὸς τὰ προνόμια τῶν λοιπῶν Εὐρωπαϊῶν, ἡ Συν-
θήκη, λέγομεν, αὕτη ἀρκεῖται νὰ ἐπαναφέρη ἐν
ἰσχύϊ τὴν ἐκ τῆς ἡττης τοῦ 1897 προκύψασαν Δι-
αιτητικὴν ἀπόφασιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Προκειμένου δὲ περὶ τῶν προνομίων τῶν ἐν
Τουρκίᾳ Ἑλλήνων πολιτῶν, ὑπομιμνήσκομεν ὅτι
ἀπὸ πλείστων ἐτῶν καταβάλλουσιν οὗτοι, μόνοι
μεταξὺ τῶν ἐν Τουρκίᾳ ξένων ὑπηκόων, τὸν περι-
ώνυμον φόρον ἐπιτηδεύματος, ὅστις ἄλλοτε ἐγι-
νετο αἰτία σπουδαίων συγκρούσεων μεταξὺ τῶν
ἡμετέρων Ἀρχῶν καὶ τῶν Ὀθωμανικῶν. Ἐκτὸς
τοῦ φόρου τούτου, ἡ Πύλη ἀπὸ διετίας περίπου
ἤρξατο εἰσπράττουσα παρὰ τῶν Ἑλλήνων καὶ ἕτε-
ρον αὐθαίρετον φόρον, ἦτοι τὸν τῆς ὁδοποιΐας.
Οἱ νικηφόροι ἡμῶν πόλεμοι ἦσαν ἡ μόνη εὐκαι-
ρία ἣτις ἠδύνατό νὰ ἐπιτρέψῃ τῇ Ἑλληνικῇ Κυ-
βερνήσει τὸν κανονισμόν τοῦ σπουδαιοτάτου τού-
του ζητήματος. Καὶ ὅμως οὐδὲ ὑπαινιγμός τις
περὶ τούτου ἀπαντᾷ ἐν τῇ τῆς εἰρήνης Συνθήκῃ.

Τὰ τζαμία.

Τὰ δ' ἐν Ἀθήναις ὡς καὶ ἀλλαχοῦ τοῦ Κρά-
τους ἀνεγερθησόμενα τζαμία ; Κατὰ τὴν ἀντίλη-
ψιν τῆς Ἑλληνικῆς διπλωματίας :

«Εἶναι μέτρον ἀπλούστατον, τὸ ὁποῖον δὲν ἦτο ἀνάγκη νὰ
γείνη γὰν ἡ εἰρήνη, διὰ νὰ πραγματοποιηθῇ».

Βεβαίως εἶμεθα καὶ πρέπει νὰ εἶμεθα ἀνεξί-
 θρησκοὶ. Ἐὰν ἡ Τουρκία ἐζήτει ὅποτε διήποτε
 τὴν ἄδειαν ν' ἀνεγείρη τζαμίον ἐν Ἀθήναις
 ἢ ἀλλαχοῦ, ἡ ἄδεια αὕτη ἔπρεπε νὰ χορηγηθῆ,
 καίτοι οὐδεὶς Μουσουλμάνος εἶνε κάτοικος Ἀ-
 θηνῶν. Τὸ ἐξευτελιστικὸν ὅμως τοῦ πράγματος
 ἔγκειται εἰς τοῦτο, ὅτι ἐπιβάλλεται εἰς τὴν Ἑλ-
 λάδα ἡ ἀνεγερσις τῶν τζαμιῶν διὰ Συνθήκης,
 καὶ δὴ δι' ἐξόδων αὐτῆς. Ὁ κατακτητὴς Μωά-
 μεθ ἐσεβάσθη ὀλίγους τινάς, καὶ δὴ ἐκ τῶν
 πενιχροτέρων Ὀρθοδόξων Ναῶν. Ἐκτοτε δὲ
 οὐ μόνον πρὸς ἀνεγερσίν ναῶν, ἀλλὰ καὶ πρὸς
 ἐπισκευὴν τῶν παλαιουμένων, ἀπαιτεῖται ἡ τῆς
 Πύλης ἄδεια, ἧτις, ἐν παρόδῳ εἰρήσθω, μετὰ
 δυσκολίας καὶ μετὰ πολλὰς χρονοτριβάς, ἐνίοτε
 δὲ καὶ μετὰ φιλοδωρήματα, χορηγεῖται. Ἐπρεπε
 λοιπὸν ἡμεῖς νὰ δεχθᾶμεν τὴν διὰ συνθή-
 κης ἐπιβολὴν ἀνεγέρσεως τζαμιῶν ἐν Ἀθή-
 ναις καὶ ἀλλαχοῦ, καὶ δὴ δι' ἐξόδων μας; Διό,
 φοβοῦμεθα ὅτι, ἐνῶ τὰ τζαμιά, ἀνεγειρόμενα
 ὑπ' ἄλλας περιστάσεις, οὐδεμίαν ἤθελον προκα-
 λεῖ ἀντιπάθειαν παρὰ τῷ λαῷ, φοβοῦμεθα, λέγο-
 μεν, ὅτι, ἐπιβληθέντα ἡμῖν, ὡς ἐπεβλήθησαν, θὰ
 φαίνωνται εἰς τὰ ὄμματα τοῦ Κοινοῦ ὡς τρόπαια
 τῆς Ὀθωμανικῆς διπλωματικῆς νίκης.

Αἰτία τῶν παραχωρήσεων.

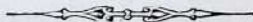
Διατί ἄρα γε ἡ Ἑλλάς, μετὰ νικηφόρον

κατὰ τῆς Τουρκίας πόλεμον καὶ μετὰ ἕτερον νικηφόρον κατὰ τῆς Βουλγαρίας, χάρις εἰς τὸν ὁποῖον ἡ Τουρκία ἀνέκτησε τοιαύτας χώρας, διατὶ λέγομεν, συνῆψεν ἡδὴ Συνθήκην ἣτις ἤρμοξε πολὺ μᾶλλον εἰς ἡττημένον Κράτος; Ἡ Κοινὴ γνώμη ἀποδίδει τοῦτο εἰς ἔλλειψιν στοιχειώδους προνοίας ἐκ μέρους τῆς Ἑλληνικῆς Διπλωματίας. Ὅτε ἡττήθημεν τῷ 1897, ἐλήφθη πρόνοια ὅπως ἐν τῇ προκαταρκτικῇ Συνθήκῃ τῆς εἰρήνης ἀναγραφῇ ρήτρα ὑποχρεοῦσα τὴν Τουρκίαν ἵνα, ἐν περιπτώσει διαφωνίας τῶν δύο Κρατῶν περὶ τὴν ὀριστικὴν διευθέτησιν τῶν μεταξὺ αὐτῶν σχέσεων, ὑποβληθῇ εἰς τὴν Διαιτησίαν τῶν Μεγάλων Δυνάμεων. Ἐνῷ λοιπὸν οἱ ἐν Λονδίῳ διαπραγματευόμενοι τὴν προκαταρκτικὴν εἰρήνην εἶχον ὑπ' ὄψιν τὸ πρόσφατον τοῦτο καὶ λίαν οὐσιώδες προηγούμενον, δὲν ἐσκέφθησαν νὰ ζητήσωσι τὴν καταχώρισιν ὁμοίας ρήτρας καὶ ἐν τῇ Συνθήκῃ, ἣν διεπραγματεύοντο.

Τοῦτο εἶναι ἡ μία ἀπωλεσθεῖσα εὐκαιρία ὅπως δυνηθῶμεν νὰ ἐπιβάλωμεν τῇ Πύλῃ Συνθήκῃ ἀρμόζουσαν εἰς νικητὰς.

Ἐτέρα ἀποκρουσθεῖσα εὐκαιρία ἐπαρουσιάσθη, ὅτε ἡ Τουρκία κατὰ τὰ τέλη παρελθόντος Ἰουνίου εἶχεν ἀποφασίσει νὰ προελάσῃ πρὸς τὴν Ἀδριανούπολιν. Τότε καὶ ὁ Βεχὴπ Βέης ὁ μεταβάς εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ ὁ ἐνταῦθα κατὰ τὰς ἀρχὰς Ἰουλίου ἐλθὼν Γκαλὴπ Κεμαλὴ Βέης

ἐξήτουν παρά τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως τὴν ἐναρξιν Διαπραγματεύσεων πρὸς σύναψιν τῆς ὀριστικῆς εἰρήνης. Αἱ διαπραγματεῦσεις ὅμως ἤρξαντο ναυχελῶς μετὰ πολλὰς ἐβδομάδας, τότε δὲ μόνον ἀνένηψεν ἡ Ἑλληνικὴ διπλωματία, ὅτε ἔμαθεν ὅτι οἱ Τοῦρκοι συνῆψαν μετὰ τῆς Βουλγαρίας καὶ ὀριστικὴν εἰρήνην καὶ στενὴν φιλίαν, ἂν ὄχι συμμαχίαν. Τότε ὅμως ἤτο λῖαν ἀργά. Οἱ Τοῦρκοι ἤρξαντο ἐγείροντες ἀλλεπαλλήλως νέας ἀξιώσεις. Εἶνε βεβαιωμένον ὅτι ἔνιαι τῶν διατάξεων τῆς Συνθήκης ὑπεβλήθησαν ὑπὸ τῶν Τοῦρκων ὀλίγας ἡμέρας πρὸ τῆς ὑπογραφῆς τῆς, ἔνιαι δὲ καὶ κατ' αὐτὴν ταύτην τὴν ἡμέραν. Ἡ θέσις ὅμως ἡμῶν εἶχεν ἀποβῆ τότε τοιαύτη, ὥστε ὄχι μόνον τοὺς δυσμενεστάτους ὅρους τῆς ἀρτιύπογραφείσης Συνθήκης ἡμεθα ἠναγκασμένοι νὰ δεχθῶμεν, ἀλλὰ καὶ ἔτι δυσμενεστέρους, ἐὰν ἀπῆται αὐτοὺς ἡ Τουρκία.

ΔΥΟ ΥΠΟΥΡΓΙΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

Ὁ κ. Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου καὶ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν ὑπουργῶς, διὰ τῆς ἀπὸ 23 Ἰουλίου (5 Αὐγούστου) 1913 ἐπιστολῆς του πρὸς τὸν Πρωθυπουργὸν τῆς Ρουμανίας, παραχωρεῖ τῷ Κράτει τούτῳ δικαιώματα, ὑπερβαίνοντα τὰ καθήκοντά του καὶ τὴν ἐξουσίαν του καὶ ἀντικρὺς ἀντιβαίνοντα εἰς τὸ Σύνταγμα καὶ τοὺς Νόμους.

Ἡ ἀναγνώρισις νομικῶν προσώπων, οἳ αἱ Κουτσοβλαχικαὶ Σχολαὶ καὶ Ἐκκλησιαὶ (διότι αὕτη εἶνε ἡ ἀνωδυνωτέρα σημασία ἣτις δύναται ν' ἀποδοθῆ εἰς τὴν λέξιν αὐτονομία), μόνον διὰ Β. Διατάγματος ἰδύνατο νά γίνῃ. Ἡ δὲ ἀναγνώρισις ξένης ὀρθοδόξου ἐκκλησιαστικῆς Ἀρχῆς, οἷος ὁ Κουτσοβλαχος Ἐπίσκοπος, οὔτε διὰ Νόμου εἶνε δυνατὴ, ἄτε περιορίζουσα τὰ κυριαρχικὰ δικαιώματα τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ πάντων τῶν ἐν τῷ Κράτει τὴν ὀρθόδοξον θρησκείαν ἀφορῶντων πραγμάτων. Τὰ δικαιώματα ταῦτα ἀνακηρύσσει ρητῶς τὸ ἄρθρον 2 τοῦ Συντάγματος. Ἀφ' ἑτέρου, οἱ περὶ Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου Νόμοι κελεύουσιν ὅτι οἱ χειροτονίαν ἀρχιερατικὴν μνηστεύοντες ὑποδείκνυνται μὲν ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, προτεινούσης τρεῖς ὑποψηφίους, διορίζονται δ' Ἐπίσκοποι ὑπὸ τοῦ Βασιλέως.

Υπομιμνήσκομεν, ἄλλως, ὅτι ἀκριβῶς διὰ παρ-
μοίον λόγον ἢ ἐν Κωνσταντινουπόλει συγκρο-
τηθεῖσα ἐν ἔτει 1872 μεγάλη Τοπικὴ Σύνοδος
ἐκίρυσε σχισματικὴν τὴν Ἐξαρχίαν καὶ τοὺς ἐξ
αὐτῆς ἐξαρτωμένους.

Ὁ Ἀρχιμουφτή, ὡς ἑτερόδοξος, ἠδύνατο ν'
ἀναγνωρισθῆ, ἀλλὰ πρὸς τοῦτο ἀπητήθη Συνθήκη,
ἣτις ἐκυρώθη διὰ Νόμου. Διὰ τὸν αὐτὸν δὲ λό-
γον ἀναγνωρίζονται παρ' ἡμῖν δυτικοὶ ἐπίσκοποι.

Ὁρθόδοξος ὁμως Ἐπίσκοπος ἐν Ἑλλάδι, μὴ
διοριζόμενος κατὰ τοὺς Ἑλληνικοὺς Νόμους καὶ
μὴ ἐξαρτώμενος ἀπὸ τῆς ἡμετέρας Ἱερᾶς Συνόδου,
ἀλλὰ διατελων, οὕτως εἰπεῖν, *in partibus infide-*
lium, δὲν δύναται νὰ νοηθῆ ἄνευ παραβιάσεως
τοῦ Συντάγματος καὶ τῶν Ἀποστολικῶν καὶ
Συνοδικῶν Κανόνων (ὄρα τὸν Κανόνα ΔΕ' τῶν
Ἀγίων καὶ Πανσέπτων Ἀποστόλων, τὸν Κ' τῆς
ἐν Χαλκηδόνι δ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, τὸν Κ.
τῆς ἐν Τρούλλῳ ἕκτης καὶ τὸν Ι' τῆς ἐν Ἀντιο-
χείᾳ Τοπικῆς).

Ἐξεταστέον, ἄλλως, τὸ ζήτημα ἐὰν αἱ ἐν Ρου-
μανίᾳ ὀρθόδοξοι Ἑλληνικαὶ Ἐκκλησίαι ἐξαρτων-
ται πνευματικῶς καὶ διοικητικῶς ἐκ τῆς ἐν Ἑλ-
λάδι ἢ ἐκ τῆς ἐν Ρουμανίᾳ Ἱερᾶς Συνόδου, διότι,
ἐὰν αἱ πληροφορίαι ἡμῶν ὧσιν ἀκριβεῖς, ἀνα-
γνωρίζουσιν ὡς πνευματικοὺς Ἀρχηγοὺς τοὺς ἐν
τῇ περιφερείᾳ τῶν Ρωμούνους Ἐπισκόπους.

Ἀφ' ἐτέρου, τὸ Σύνταγμα, ἀναγνωρίζον ἐν πα-

ρόδα, διά τοῦ ἄρθρου 30, τὸ ἀξίωμα τοῦ Πρωθυπουργοῦ, ἀναφέρει τὰ δύο μόνα αὐτοῦ δικαιώματα, ἤτοι τὴν προεδρείαν τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου καὶ τὴν, ἐν δεδομένη περιπτώσει, προσυπογραφὴν τῶν Διαταγμάτων διορισμοῦ τῶν ὑπουργῶν. Οὐδεμία δὲ διάταξις τοῦ Συντάγματος, οὐδὲ Νόμος τις, ἀπονέμει τῷ Πρωθυπουργῷ τὸ δικαίωμα ν' ἀναλαμβάνῃ ἰδιοβούλως ἐν ὀνόματι τοῦ Κράτους διεθνεῖς ὑποχρεώσεις. Ὁ δυνάμενος, ἅς παραθέσῃ τοιοῦτον Νόμον. Ὡς ἐκ περισσοῦ σημειῶ ὅτι, συζητουμένου κατὰ τὴν τελευταίαν ἀναθεώρησιν τοῦ Συντάγματος τοῦ ἄρθρου 31, ἐπροτάθη τροπολογία ἵνα καθιερωθῇ ὁ θεσμὸς τοῦ ἀνευ χαρτοφυλακίου Πρωθυπουργοῦ. Ἡ Βουλὴ ὅμως, μὴ κρίνουσα πρόσφορον ὅπως εἰς τὸ ἀξίωμα τοῦ Πρωθυπουργοῦ καθ' ἑαυτὸ προσδώσῃ ἄλλην τινὰ ἐξουσίαν ἢ ἐκείνην ἣν ἔχει ὡς κάτοχος χαρτοφυλακίου, ἀπέκρουσε τὴν τροπολογίαν.

Προκειμένου δὲ περὶ σχέσεων οἰωνοῦ μετὰ ξένου Κράτους, ἀρμόδιος, πάντοτε κατὰ τοὺς Νόμους, εἶνε ὁ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν ὑπουργός. Εἰδικῶς δὲ ὅσον ἀφορᾷ τὴν σύναψιν διεθνῶν Συμβάσεων (μόνον δὲ διὰ διεθνῶς συμβάσεως ἰδύναντο νὰ ρυθμισθῶσι τὰ ἐν τῇ ἐπιστολῇ σπουδαιότατα ἀντικείμενα), ἀπαιτοῦνται Βασιλικά πληρεξούσια, εἴτε ὑπουργός ἢ ὁ πληρεξούσιος, εἴτε ἰδιώτης.

ἵνα δὲ προλάβωμεν τὸ προβληθῆσόμενον τυ-
χὸν δικαιολόγημα, ὅτι δῆθεν ἡ ἐπιστολὴ δύναται
νὰ θεωρηθῆ ὡς παράρτημα τῆς Συνθήκης τοῦ
Βουκουρεστίου, παραθέτομεν τὸ Β. πληρεξούσιον
δι' οὗ ἦτο ἐφωδιασμένος ὁ κ. Πρωθυπουργός.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ἐπιθυμοῦντες τὸν τετρατισμὸν τοῦ πολέμου με-
ταξὺ τῶν Συμμάχων καὶ τῆς Βουλγαρίας, ὡς καὶ τὴν
ἐμπέδωσιν τῆς εἰρήνης, Ἡμεῖς, Κωνσταντῖνος, Βασι-
λεὺς τῶν Ἑλλήνων, διὰ τῶν παρόντων γραμμάτων,
διορίζομεν Πληρεξούσιους Ἡμῶν πρὸς διαπραγμα-
τευσιν, σύναψιν καὶ ὑπογραφὴν τῆς μεταξὺ τῶν Συμ-
μάχων καὶ τῆς Βουλγαρίας προκαταρκτικῆς εἰρήνης,
τοὺς Ἐλευθέριον Βενιζέλον, Πρόεδρον τοῦ ἡμετέρου
Ἑπουργικοῦ Συμβουλίου, καὶ Δημήτριον Πανᾶν, ἡμέ-
τερον Πληρεξούσιον Ἑπουργόν,

Ἐποσχόμενοι νὰ κυρώσωμεν τὴν ὑπογραφησομέ-
νην ἐν Βουκουρεστίῳ Συνθήκην περὶ προκαταρκτι-
κῆς εἰρήνης.

Ἐν Λιβανόβῳ, τῇ 12 Ἰουλίου 1913

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ. Β.

Μόνον λοιπὸν μετὰ τῆς Βουλγαρίας ἡδύνατο
νὰ συνάψῃ Συνθήκην ἢ Συμφωνίαν οἰανδήποτε
ὁ κ. Πρωθυπουργός, οὐχὶ δὲ καὶ μετὰ τῆς Ρου-
μανίας, μεθ' ἧς δὲν διετελοῦμεν ἐν πολέμῳ.
Πράγματι δὲ καὶ τὸ Προσίμιον τῆς Συνθήκης καὶ

τά διάφορα αὐτῆς ἄρθρα ἀναφέρουσιν ἀφ' ἐνὸς μὲν τὴν Ρουμανίαν, τὸ Μαυροβούνιον, τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Σερβίαν, ἀφ' ἐτέρου δὲ ὡς συμβαλλομένην τὴν Βουλγαρίαν.

Τὸ κείμενον τῶν Πληρεξουσίων τέμνει λοιπὸν ἀναμφηρίστως τὸ ζήτημα.

Ἴδου ὅμως καὶ ἄλλα διδόμενα, ἕκαστον τῶν ὁποίων διατρανοῖ πασιφανῶς ὅτι ἡ Συνθήκη οὐδὲν κοινὸν ἔχει μετὰ τῆς ἐπιστολῆς.

1.) Ἐν τῇ ἐπιστολῇ τοῦ κ. Βενιζέλου ἔπρεπε νὰ ἦ συνοπογεγραμμένος καὶ ὁ συμπληρεξουσίος τοῦ κ. Πανᾶς.

2.) Οὔτε ἡ Συνθήκη ἀναφέρει πού τὴν ἐπιστολήν, οὔτε αὕτη ἐκείνην.

3.) Ἡ ἐπιστολὴ χρονολογεῖται πέντε ὄλας ἡμέρας πρὶν ἢ καταρτισθῇ ἡ Συνθήκη, ἧς ἡμερομηνία εἶνε ἡ 28 Ἰουλίου (10 Αὐγούστου) 1913.

Εἶνε ἀληθὲς ὅτι ὁ κ. Πρωθυπουργὸς ἐν τῇ Ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως,¹ ἦν διαθέτει, διέταξε νὰ καταχωρισθῇ ἡ ἐπιστολὴ του ἀμέσως μετὰ τὴν Συνθήκην². Ἡ συνάφεια ὅμως αὕτη, ἦν ἄς ἀποκαλέσωμεν τοπικὴν, δὲν δύναται ν' ἀναπληρώσῃ τὴν ἐλλείπουσαν νομικὴν συνάφειαν.

Δὲν ἠκούσαμεν ὅτι ἡ Ρουμανικὴ Βουλὴ ἦ ὁ

1. Φύλλον τῆς 28 Ὀκτ. 1913.

2. Ἡ Συνθήκη αὕτη δὲν ἐκυρώθη, ἀλλ' ἀπλῶς ἐπαρουσιάσθη εἰς τὴν Βουλὴν, ὡς μὴ ὑπαγομένη εἰς τὰς διατάξεις τοῦ ἁρθροῦ 32 τοῦ Συντάγματος.

Ρουμανικός τύπος ἠμφισβήτησε τὸ κῦρος τῆς ἀντιστοιχοῦ ἐπιστολῆς τοῦ κ. Μαγιορέσκο. Τοῦτο ἀποδοτέον πρῶτον μὲν εἰς τὸν λόγον ὅτι ὁ τῆς Ρουμανίας Πρωθυπουργὸς ἦτο ἴσως κάλλιον ἢ ὁ Ἕλλην συνάδελφός του, ὑπὸ τὴν ἐποψίν των τύπων, ἐφωδιασμένος ὑπὸ τοῦ Ἡγεμόνος του καὶ τῆς Ρουμανικῆς Νομοθεσίας, δεύτερον δὲ καὶ τὸ σπουδαιότερον, δὲν θὰ ἦτο φυσικὸν ν' ἀποκρούσῃ ἢ Ρουμανία σπουδαιότατα πλεονεκτήματα, ἅτινα ἐπέτυχεν ὁ Πρωθυπουργὸς τῆς.

Ἐάν, διὰ πολιτικούς λόγους, ἔδει νὰ δοθῇ τῇ Ρουμανίᾳ δείγμα τῆς ἡμετέρας φιλίας διὰ τοιαύτης φύσεως παραχωρήσεων, εἶνε λυπηρὸν ὅτι αἱ ἐν λόγῳ παραχωρήσεις δὲν ἐγένοντο τοιοῦτοτρόπως καὶ τοιαῦται ὥστε οὔτε εἰς τὸν Θεμελιάδη ἡμῶν Νόμον, οὔτε εἰς τὰ ἐκκλησιαστικά πατροπαράδοτα ἡμῶν θέσμινα ν' ἀντιστρατεύωνται.

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῆς εἰς τοὺς Κουτσοβλάχους ἀφορώσης ἐπιστολῆς τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ.

Ἄλλ' ὅμως ἄκυρος καὶ μὴ ὑπάρχουσα δεόν νὰ θεωρῆται καὶ ἡ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ των Ἐξωτερικῶν πρὸς τὸν ἐνταῦθα Ὀθωμανὸν Ἀντιπρόσωπον Γκαλίη Κεραλή βέην ἐπιστολὴ περὶ των κτημάτων τοῦ Νεοτουρκικοῦ Κομιτάτου.

Ἐν τῷ προκειμένῳ, ὁ ἐπὶ των Ἐξωτερικῶν Ὑπουργὸς ἐκέκτητο πληρεξούσια τοῦ Βασιλέως

πρὸς σύναψιν τῆς Συνθήκης τῆς εἰρήνης καὶ πρὸς κανονισμόν πάντων τῶν μεταξύ τῶν δύο Κρατῶν ζητημάτων, ἅτινα εἶχεν ἐγείρει ὁ πρὸς ἄλληλα πόλεμος, ὅροι ἐλλείποντες ἀπὸ τῶν πρὸς τὴν Ρουμανίαν παραχωρήσεων τοῦ Πρωθυπουργοῦ. Ἐκτὸς τούτου, ἡ ἐπιστολὴ τοῦ κ. Πανᾶ ἀναφέρεται ρητῶς εἰς τὴν αὐθμερὸν συναφθεῖσαν Τουρκο-Ἑλληνικὴν Συνθήκην. Ἀστήρικτος ὅμως καὶ ἄκυρος εἶνε ἡ τοῦ τελευταίου τούτου ἐπιστολὴ διὰ τοὺς ἐξῆς λόγους :

Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη εἶνε γνωστὴ ἐκ τοῦ ἐπομένου ἐν γαλλικῇ γλώσσῃ σημειώματος, ὅπερ ἡ ἐφημερὶς « Ἀθηναί » ἐπέτυχεν, ἴσως ἐξ ἀκριτομυθίας τῶν παρασχόντων αὐτὸ δημοσίων προσώπων :

« Ἡ ἀναγνώρισις τοῦ Κομιτάτου « Ἐνωσις καὶ Πρόοδος » ὡς ἠθικοῦ προσώπου, περιλαμβανομένου ἐν ἐκείνοις, περὶ ὧν πραγματεύεται τὸ ἄρθρον 6, ἐκανονίσθη διὰ τῆς διαμοιβῆς δύο Διακονώσεων μεταξύ τοῦ Ὀθωμανοῦ ἀπεσταλμένου καὶ τοῦ Ἑλλήνος ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν ὑπουργοῦ, Διακονώσεων προσηρτημένων τῇ Συνθήκῃ καὶ φερουσῶν τὴν τῆς Συνθήκης χρονολογίαν ».

Τὸ μνημονευόμενον ἄρθρον 6 τῆς Συνθήκης ἔχει οὕτω :

« Τὰ ἐν ταῖς ἐκχωρουμέναις τῇ Ἑλλάδι χώρας δικαιώματα ἰδιοκτησίας ἐπὶ ἀστικῶν καὶ ἀγροτικῶν ἀκινήτων κατεχομένων ὑπ' ἰδιωτῶν δυνάμει τίτλων ἐκδεδομένων παρὰ τοῦ Ὀθωμανικοῦ Κράτους, ἢ συμφώνως πρὸς τὸν Ὀθμανικὸν Νόμον, καὶ προγενεστέρον τῆς καταλήψεως, θέλουσιν ἀναγνωρισθῆ ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ».

» Τὰ αὐτὰ κρατοῦσιν ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰ δικαιώματα ἰδιοκτησίας ἐπὶ τῶν ὡς ἄνω ζητημάτων, τῶν ἐγγεγραμμένων ἐπ'

ὀνόματι νομικῶν προσώπων ἢ κατεχομένων ὑπ' αὐτῶν δυνάμει τῶν ὀθωμανικῶν Νόμων, τῶν προγενεστέρων τῆς εἰρημένης καταλήψεως».

Ἐνφ' λοιπὸν διὰ τοῦ ἀρθροῦ 6 τῆς φανεράς Συνθήκης ἀναγνωρίζονται οἱ τίτλοι ἰδιοκτησίας οἱ ἐκδεδομένοι παρὰ τοῦ Ὀθωμανικοῦ Κράτους πρὸ τῆς καταλήψεως τῶν νέων χωρῶν, διὰ τῆς μυστικῆς Διακοινώσεως ἀναγνωρίζονται αἱ κτήσεις τοῦ Κομιτάτου, ἃν ὁ τίτλος χρονολογεῖται μετὰ τὴν κατάληψιν· διότι γνωστὸν τυγχάνει ὅτι τὸ Κομιτάτον ἀνεγνωρίσθη ὡς ἠθικὸν πρόσωπον, καὶ ἐπομένως ἱκανὸν πρὸς κτήσεις περιουσίας, δι' Ἰραδέ, δημοσιευθέντος τῆ 21 Φεβρουαρίου 1913.

Γνωστὸν ὅμως, ἀφ' ἑτέρου, τυγχάνει ὅτι τὸ ἄρθρον 33 τοῦ ἡμετέρου συντάγματος φέρει :

«Οὐδέποτε τὰ μυστικὰ ἄρθρα συνθήκης τινὸς δύναται ν' ἀνατρέψωσι τὰ φανερά».

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

007000000236

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Τριτάρι β.ε.π.α 50

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

